

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Saxonia || Et || Metropolis || Alberti Crantzii || Historici
Doctiss. Sacrae || Theologiae & Iuris Canonici Doctoris ||
celeberrimi, ac Ecclesiae Ham-||burgensis quondam
Decani**

Krantz, Albert

Coloniae, 1574

Capvt XV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11453

mus, rebellionis, ad fidem, vt est dictum, venit, baptizatus cum alijs Saxonum magnatibus: Et tum demum subacta Saxonia, in prouinciam est redacta: quæ diuersis temporibus in octo episcopatus diuisa, Moguntino & Coloniensi archiepiscopis est subiecta. Operæ precii iudicauimus inferere priuilegium Caroli, quod tum contulit ecclesiæ Bremensi: vnde discant posterius, quid permouerit optimum regem, episcopis, non ducibus suis, terram supponere: cernantq; de tēporum ratione complurima quæ alibi non legantur. Exemplar ergo eius priuilegij, Bremensi ecclesiæ à Carolo donati.

CAPVT XV.

IN nomine Domini & Saluatoris nostri IESV CHRISTI, Karolus diuina ordinante clementia rex: Si Domino DEO exercituum succurrente in bellis victoria potiti sumus, in illo, & non in nobis, gloriamur: & in hoc seculo pacem & prosperitatem, & in perpetuo futuro æternæ mercedis retributionem nos promereri confidimus. Quapropter nouerint omnes Christifideles, quod Saxones, quos à progenitoribus nostris, ob suæ pertinaciæ perfidiam semper indomabiles, ipsique DEO & nobis tam diu rebelles, quousquē illius, non nostra, virtute ipsos & bellis vicimus, & ad baptismi gratiam DEO annuente perduximus, pristina libertati donatos, & omni nobis debito censu solutos, pro amore illius, qui nobis victoriam contulit, ipsi tributarios & subiugales deuotē addiximus: videlicet, vt qui nostræ potestatis iugum hactenū ferre detrectarunt, victi iam, DEO gratias, & armis & fide, Domino ac Saluatori nostro IESV CHRISTO, ac sacerdotibus eius, omnium suorum iumentorum & fructuum, totiūque cultu-

ra decimas ac nutritura, diuites ac pauperes legaliter constricti persoluant. Proinde omnem terram eorum antiquo Romanorum more in prouincias redigentes, & inter episcopos certo limite determinantes, septentrionalem illius partem, quae & piscium vbertate ditissima, & pecoribus alendis habetur aptissima, pio Christo & Apostolorum suorum principi Petro, pro gratiarum actione deuote obtulimus: sibiq; in Wigmodia, in loco Bremen vocato, super flumen Weseram ecclesiam & episcopalem constituimus cathedram. Huic parochiae pagis LXX. mansos cum suis colonis offerentes, totius huius parochiae incolas, decimas suas ecclesiae, suoq; prouisorii fideliter persolvere, hoc nostra maiestatis praecepto iubemus, donamus, & confirmamus. Ad hoc etiam Summi pontificis, & vniuersalis papae Hadriani praecepto, necnon & Moguntinensis episcopi Lullonis, omniumque, qui assuere, principum consilio, eandem Bremensem ecclesiam, cum omnibus suis appendicijs, & Willehado probabilis vitae viro, coram Deo & sanctis eius commisimus: quem etiam primum eiusdem ecclesiae III. Idus Iulij consecrari fecimus episcopum: ut populis diuini semina verbi, secundum datam sibi sapientiam fideliter dispensando, & nouellam hanc ecclesiam canonico ordine & monasteriali competentia instruendo, interim plantet & riget, quousque precibus sanctorum suorum exoratus, incrementum det omnipotens Deus. Innotuit etiam idem venerabilis vir serenitati nostrae, eam, quam diximus, parochiam propter barbarorum infestationum pericula, seu varios euentus, qui in ea solent contingere, ad sustentacula sua stipendia Dei seruorum inibi militantium minimè sufficere posse. Quamobrè, quia omnipotens Deus in gente

Phri-

Phrisorum, sicut Saxonum, ostium suum aperuit, partem prænominatæ regionis Phrisiæ, quæ contigua huic regioni esse dinoscitur, eidem Bremensi ecclesiæ, suoq³ prouisorii Willehado episcopo, eiusq³ successoribus perpetuò delegauimus retinendam. Et quia casus præcedētes nos cautos faciunt in futurum, nè quis, quod non optamus, aliquam sibi in eadem diocesi vsurpet potestatem, certo eam limite facimus terminari: ei³ hos terminos, mare Oceanum, Albim fluuiū, Liam, Stenbach, Hasalam, Wimmarcham, Sneielbach, Ostam, Mulinbach, Motam paludem, quæ dicitur Sigefridesmoer, Quistnam, Chisemmoer, Ascbrock, Wiscbrock, Biuernam, Vternam, iterumq³ Ostam. Ab Ostā verò vsque dum peruenitur ad paludem quæ dicitur Kaldenbach: deinde ipsam paludem vsq³ ad Wemnam fluuium: à Wemma verò Bitinam Farstinam, vsque ad Woeseram fluuium: deinde ab orientali parte eiusdem fluminis viam publicam quæ dicitur Hesseweg, Sturmegor & Lorgoe: determinantem Sechbasam, Alapam, Caldehorra, iterumq³ Woeseram. Ex occidentali autem parte viam publicam quæ dicitur Folckweg, quem incolæ loci Woldloch nominant: Finolam, Walde-smoer, Berckpol, Eddenri ad paludē, Emisgoer & Ostergoer, determinantem: Brudlocho, Biberlach, iterumq³ mare: firmos & intransibiles scribi iussimus, & circumscribi: & ut huius donationis ac circumscriptionis auctoritas nostris futurisq³ temporibus, Domino protegente, valeat inconcussa manere, manu propria subscripsimus: & annuli nostri impressione signari iussimus. Signum domini Karoli regis inuictissimi: Hildebaldus archiepiscopus Coloniensis, & sacri palatii capellanus recognoui. Data II. Idus Iulij, anno Dominicæ incarnationis

nis DCCLXXXVIII. Indictione XII. Anno autem regni domini Karoli XXI. Actum palatio Ne-
metensi feliciter. Amen. Sedit igitur in ecclesia Bre-
mensi beatus Willehadus post ordinationem suam annos
duos, menses tres, dies XXV. I. predicauitque tam Phri-
sijs quam Saxonibus post martyrium sancti Bonifacii
omnes annos XXXV. Obijt autem senex & plenus di-
erum in Phrisia, in villa Pleccazze, nunc vocant Ple-
xen: quae sita est in Rustria. Corpus eius Bremam depor-
tatum, in basilica sancti Petri, quam ipse edificauit, se-
pultum est. Transitus eius celebratur festiuis gaudijs
VI. Idus Nouembris. Ordinatio, III. Idus Iulij.

CAPVT XVI.

ANno deinde octuagesimonono rex bellum intulit
lit Wilsis & Wandalis, factis duobus trans Albem
pontibus, quod in Wandalia diximus. Bellum autem
Auaricum, quod Hunis est illatum, cepit anno nonagesimo
primo: cum unam partem exercitus ad aquilonem
relatus Danubij ire iuberet: ipse cum altera per austrum
lelatus descendit: veniensque ad Anesum fluuium, qui
est limes Pannonia & Bauaria, ibi castra posuit. Huni
diuinitus territi fugerunt. Karolus Pannonia ad Ba-
bam fluuium deuastata, disposuit per Sabariam reme-
re. Hoc tempore rex sollicitus de diuina per Saxonicam
religione firmanda, cum iam ecclesias, quas diximus
ordinasset, alium fundauit episcopatum in loco Kim-
tude, (Bardewicum arbitror) postea translatum in
Verdam. Padeburna praefecit sanctum virum Libertinum
um. Hi sunt primi Saxonum apostoli: qui verbo Deum
strenue institerant. Per idem tempus in loco Mym-
grade in media Westphalia fundauit episcopatum

error
fuchg